

המשך דבר העורך

ומדוע כל זה נמנע? משום שרחל לא לקחה לעצמה מלוא החופן מכף ידה. היא לא התעקשה לקבל את המגיע לה, אלא אמרה לקב"ה: ריבונו של עולם, אני מוותרת על שלי, אתן לאחרתי את הסימנים כדי שהיא לא תיכלם, ובזכות זה תתן לי "מידך המלאה הפתוחה והרחבה". הרי אתה כל יכול, בכוחך ליצור מצב שלא תינשא ליעקב וגם אני אנשא לו ולא לעשו, וגם אם נגזר עלי להיות עקרה, בכוחך לקרוע את גזר הדין. וכך אכן היה. הקב"ה, הכל יכול, נתן לרחל מידו המלאה והרחבה. בזכות המעשה שלה היא זכתה להינשא ליעקב וזכתה להיפקד ולהוליד שני שבטי י-ה בישראל - יוסף ובנימין. לרחל יש מעמד מיוחד בעם ישראל. היא מכונה בפינו 'רחל אמנו'. למרות שאף אחד מאתנו אינו יודע להעיד על עצמו שהוא מזרעה של רחל, כולנו מכנים אותה בחום 'מאמא רחל'. כמו כן, היארציית של רחל אמנו ידוע בעם ישראל - "א חשון, ועם ישראל שומר באדיקות על היארציית שלה. ומדי שנה ביום זה, גודשים המוני בית ישראל את קברה של רחל, מתרפקים על צדקותה ומזכירים בערגה את הפסוקים הידועים בספר ירמיהו העוסקים בה ובעם ישראל - "קול בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנו"... מכאן נלמד, שמוותור לעולם לא מפסידים. וישמע החכם ויוסף לקח.

ויצא - תוכן ענייני הפרשה

- א. יעקב יוצא מבאר שבע, מגיע להר המוריה מתקן תפילת ערבית, וישן במקום, חלום יעקב והבטחותיו של ה' ליעקב, יעקב נודר נדר מקים מצבה ומנסך עליה שמן לה' (כח, י-כב).
- ב. פגישת יעקב עם הרועים ליד הבאר ורחל בת לבן אחי אמו, באה עם הצאן (כט, א-ג).
- ג. יעקב עובד בבית לבן 7 שנים כדי לשאת את רחל, נושא את לאה (בגלל רמאותו של לבן ובזכות ויתורה של רחל) ושבעה ימים אח"כ נושא את רחל, ועובד 7 שנים נוספות בעבורה.
- ד. לאה יולדת ליעקב את ראובן שמעון לוי ויהודה (כט, לא-לה).
- ה. בלהה שפחת רחל ילדה ליעקב את דן ונפתלי.
- ו. זלפה שפחת לאה ילדה ליעקב את גד ואשר.
- ז. לאה יולדת את יששכר וזבולון ואת דינה (ל, יד-כא).
- ח. רחל נפקדה ויולדת בן וקראה שמו יוסף (ל, כב-כד).
- ט. יעקב מודיע ללבן על רצונו לעזוב ונשאר עוד שש שנים בבית לבן, מצליח במעשיו ומתברך במקנה ובעושר רב.
- י. לאחר ציווי ה', עוזב יעקב את לבן לכוון ארץ כנען.
- יא. לבן ובניו רודפים אחרי יעקב ומשיגים אותו בהר גלעד.
- יב. יעקב ולבן כורתים ברית ביניהם ונפרדים (לא, מג-נד).
- יג. יעקב ממשיך בדרכו לארץ ישראל, ומגיע למחנים ופוגש שם במלאכי ארץ ישראל (לב, א-ג).

דבר העורך

יעקב אבינו ע"ה אומר ללבן (כט, יח): "אֶעֱבֹדךָ שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֶךְ הַקֶּטְנָה", וכתב רש"י: "בְּרַחֵל בְּתֶךְ הַקֶּטְנָה - כל הסימנים הללו מדוע? לפי שיועד בו שהוא רמאי, אמר לו: 'אֶעֱבֹדךָ... בְּרַחֵל', ושמא תאמר רחל אחרת מן השוק, תלמוד לומר 'בְּתֶךְ', ושמא תאמר אחליף ללאה שמה ואקרא שמה רחל, תלמוד לומר 'הַקֶּטְנָה'. ואף על פי כן לא הועיל לו, שהרי רימהו".

יעקב ידע כי עליו להתמודד עם רמאי ונוכל, לכן כאשר נשא את רחל הוא נתן לה את הסימנים, כדי למנוע מלבן לרמאות אותו ולהביא לו אשה אחרת תחתיה. ואכן, לבן רימה את יעקב ובמקום לתת לו את רחל הוא נתן לו את לאה - "וַיְהִי בַבֹּקֶר יָהֲנָה הוּא לְאֵה" (שם כה).

רחל בצדקותה מסרה ללאה אחותה את הסימנים, ורק בבוקר נודעה ליעקב התרמית של לבן.

על הפסוק (שם יז) "וַיָּנִי לְאֵה רַכּוֹת", אומר רש"י: "שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובוכה, שהיו הכל אומרים: שני בנים לרבעה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן". אם כן, כאשר רחל מסרה את הסימנים ללאה כדי שתינשא ליעקב, רחל מועידה את עצמה לעשו!

רחל היתה מוכנה להינשא לעשו, ובלבד שלאה אחותה לא תתבייש ותכלם! איזו צדקות וגדלות נפש של רחל, איזה ויתור עצום!

הקב"ה ראה את צדקותה של רחל ופרע לה את שכרה (ל, כ"ב): "וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹקִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ". מה ה' זכר ברחל שבזכות זה היא נפקדה? אומר רש"י: "זכר לה שמסרה סימניה לאחותה, ושהיתה מצירה שלא תעלה בגורלו של עשו שמא יגרשנה יעקב לפי שאין לה בנים, ואף עשו הרשע כך עלה בלבו כששמע שאין לה בנים".

מדברי רש"י עולה, כי רחל חששה והִצְרָה על כך שהיא עלולה ליפול בחלקו של עשו. ולכאורה, הרי זה ההיפך ממה שאמרנו, שהיא היתה מוכנה למסור את עצמה בידי עשו כדי למנוע את בושותה של לאה!

אלא נתאר לעצמנו מצב אחר, שבו רחל היתה אומרת בלבה: הרי יעקב חָפֵץ בי ועבד למעני שבע שנים, ולא עוד אלא שגם מן השמים הועידו לי את יעקב, כי נקבע שהגדולה תהיה לגדול והקטנה לקטן. אם כן יעקב נפל בחלקי ומגיע לי שאנשא לו, ומדוע שאוותר ללאה ואמסור לה את הסימנים? אם יש לנו אבא רמאי שמנסה לרמות את יעקב ולתת לו את לאה במקומי, מדוע אני אמורה להיות הקרבן? אם אבינו מוכן לגרום ללאה בושות ובזיונות, זו בעיה שלהם, לא שלי.

מדוע אני צריכה להתמודד עם ההשלכות של מעשי אבינו הנוגעות ללאה? ... מה היה קורה במקרה כזה שבו רחל לא היתה מוותרת ללאה ולא מוסרת לה את הסימנים? התוצאה היתה שיעקב היה מגלה מיד את התרמית ונושא לאשה עם רחל, אך היא היתה עקרה, וכעבור עשר שנות עקרות יעקב היה מגרש אותה, ואז היא היתה נישאת לעשו!

”וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אֲחִי...” (כ”ט, ד) – סיפור

סיפור רבי יעקב קמינצקי זצ”ל לתלמידיו: לפני שנים רבות כשהייתי רב בעיירה בליטא, פעם הלכתי לדואר לקנות בולים. שילמתי, בדרכי לצאת ראיתי שקיבלתי עודף יותר ממה שהגיע לי. חזרתי לדלפק, החזרתי את אשר הייתי צריך להחזיר ויצאתי מבית הדואר.

בדרכי הרהרתי, אני מכיר את איש הדואר שנים רבות. הגוי הזה לא טועה במטבעות, אף לא בפרוטה אחת. מן הסתם רצה לבחון את הרב של היהודים, האם הוא אדם ישר או רמאי... הייתי משוכנע שהיה זה ניסיון!...

שמעו רבותיי. שנים עברו, אני היגרתי לקנדה, בשואה נספו כל יהודי העיירה חוץ משנים עשר יהודים שניצלו על ידי איש הדואר ההוא, אותם הסתיר במרתף ביתו. מי יודע, אולי בגלל כמה פרוטות שהחזרתי ניצלו חייהם של שתיים עשרה נפשות! [בין ישן לחדש“]

”וַיֹּאמֶר נִקְבָּה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאַתָּנָה : וַיֹּאמֶר מָה אֶתֶּן לְךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לֹא תֶתֶן לִי מְאוּמָה...”

(ל, כ”ח; ל”א) – על אמונה ובטחון בהקב”ה – סיפור

וביאר הרד”ק (ד”ה לא) שיעקב השיבו ‘לא תתן לי שום דבר קצוב בשכרי, אלא יהיה שכרי דרך מקרה וטובת הא-ל כמו שיזמין לי’. סיפור הגר”ז מבריסק ז”ע שבנישואיו קיבל כנדוניה מחמיו העשיר - רחוב בווארשה הבירה עם כל הבתים שבו, לאחר תקופה ראה שההתעסקות עם דיירי הבתים ושאר ענייני הרחוב מפריעים לו מלימודיו, החליט למכור את הכל, הוא פנה למתווך שימצא לו ‘קונה’ על כל הרחוב כולו, אבל אז למרבה הצער פרצה המלחמה (מלחמת עולם הראשונה), והגר”ז נאלץ לברוח ממקומו. משחזר לעירו כבר לא היה המתווך בן החיים, הלך הגר”ז לבתי הממשל לברר אודות הרחוב שלו, ואז נתגלה לו שהמתווך הזה היה איש רע מעללים - גנב וגזלן גם יחד, והעביר את כל ‘הבעלות’ ב’רשימות העיר’ (טאבר) על שמו, ומכיוון שכך נותר הגר”ז בעירום וחוסר כל, וכדי לחזק את עצמו למד אז עשרות פעמים את ‘שער הביטחון’ מספר ‘חובת הלבבות’, לאחר מכן נענה הגר”ז ואמר, עד עתה דימיתי בנפשי ש’עשיר’ הוא מי שתחת בעלותו רחוב שלם בווארשה, אך מעתה יודע אני שהעשירות האמיתית היא מי שלמד עשרות פעמים ‘שער הביטחון’, כי בטחונו מביא לו שמחה ושלווה הנפש ואין לך מאושר הימנו.

הנה מצינו אצל יונה, אחר שעלה על האניה לברוח לתרשיש, ש”ה’ הִטִּיל רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סֵעַר גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֲנִיָּה חֲשָׁבָה לְהִשָּׁבֵר, וַיִּירָאוּ הַמִּלָּחִים וַיִּזְעְקוּ אִישׁ אֶל אֶלְהֵיו וַיִּטְלוּ אֶת הַפְּלִים אֲשֶׁר בָּאֲנִיָּה אֶל הַיָּם לְהִקַּל מֵעֲלֵיהֶם וַיּוֹנֶה יָרֵד אֶל יָרֵכְתִּי הַסְפִּינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם” (יונה א, ד-ה), וצריך ביאור על כך.

א. לאיזה צורך נכתב פסוק זה ב’נביא’ ומה בא הכתוב ללמדנו לדורות עולם.

ב. ביותר תמוה, היאך יתכן שבשעת סכנה כזו, כשהאניה חשבה להישבר, וכולם אחוזים פחד ובעתה זועקים איש אל אלוהיו, מצא עתה יונה פנאי לעצמו זמן ללכת לשכב ולהירדם...

ומבאר בספר ‘דרכי נועם’ (ח”א עמ’ קע), שאכן זאת בא הכתוב ללמד, שיונה הנביא, לגודל בטחונו בה’ אלוהיו אזי גם בזמן בלבול וסער של ‘עלו שמים ירדו תהומות, יחוגו וינועו כשיכור’ הרי הוא שרוי בשלוות הנפש בשלמות, עד שביכולתו לשכב לישון כאדם שאין בו שום דאגות כלל...

[הגה”צ רבי אלימלך בידרמן שליט”א]

”וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה... וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא” (כח, י-יא)

וברש”י: באותו מקום שכב, אבל י”ד שנים ששימש בבית עבר, לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה.”

גדול תלמוד תורה יותר מכיבוד אב ואם, שכל אותן שנים שהיה יעקב אבינו בבית עבר לא נענש’ (מגילה ט”ז:).

חז”ל אומרים לנו שיעקב נענש על אותם שנים שהיה בחרן ולא קיים כיבוד אב ואם, ולכן יוסף נעדר מביתו עשרים ושנים שנה, אבל על הארבע עשרה שנה שהיה בבית שם ועבר לא נענש. בהכרח ששנים אלו היו כל כך נחוצות להתפתחותו הרוחנית של יעקב עד שהם דוחים את ענין כיבוד אב ואם.

זה תמוה, הרי יעקב בזמן שיצא מבאר שבע היה בן 63. הוא למד תורה עם אברהם עד גיל 15, ובהמשך השנים למד בשיבתו של יצחק. מדוע אם כן היה כל כך נחוץ ליעקב במקום ללכת מיד לחרן כפי ציווי הוריו, לשבת וללמוד עוד 14 שנים בשיבת שם ועבר!?! נכון הדבר שבוודאי גדל בתורה בזמן ההוא, מכל מקום אין זה פוטרו מצות כיבוד אב ואם.

למה הדבר דומה, לאב המצווה לבנו לקנות בשבילו דבר. ובדרך לחנות מחליט הבן שהוא רוצה ללמוד תורה. האם עכשיו זה הזמן ללמוד?! ברור שלא.

נסביר את הדברים. כדי להבין את הנחיצות של יעקב ללכת עכשיו לשיבת שם ועבר, אנו צריכים להבין מה התורה המיוחדת שנלמדה בבית מדרשם של שם ועבר, שהיתה שונה מתורתם של אברהם ויצחק.

האבות הקדושים היו “יושבים בשיבה” ומלמדים תורה לכל הבא להסתופף בנחלתם. בבית מדרשם למדו תורה במדרגה הגבוהה ביותר של אמונה ועבודת ה’, מחוסנים לגמרי מהסביבה בחוץ ולא מושפעים ממנה.

מזה הטעם, כשראתה שרה את ישמעאל מצחק, דרשה לגרש אותו, כי בסביבתם של צדיקים גמורים אין מקום לאחד מסוגו של ישמעאל. לא כן היה אצל שם ועבר. שם ניצל לא רק ממי המבול, אלא גם מהשחתת דור המבול.

עבר חי בימי דור ההפלה, אלו שרצו למרוד בהקב”ה, אבל הוא לא נסחף עמהם ונשאר בצדקותו. רק שם ועבר, שרידים של דורות וסביבה מושחתת היו יכולים ללמד ליעקב תורה הנצרכה לו כדי שיוכל להשאר בתומתו בסביבתו של לבן, איש מושחת ורשע, ולא רק לבן עצמו, אלא כל אנשי מקומו היו רמאים, כפי שמצינו במשתה החתונה, שאפילו אחד לא נמצא לגלות ליעקב שלבן מתכוון לרמותו.

יעקב לא היה יכול לקיים את ציווי של אביו ללכת אל לבן, אלא אם כן היה עוצר בבית המדרש של שם ועבר, רק כך בסופו של דבר יוכל להכריז: “עם לבן גרתי ותר”ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו”! רק באופן זה הוא מקיים את דבר אביו כהוגן. הדבר דומה לאב שציווה לבנו לקנות לו לולב ואתרוג לסוכות. בדרכו לשוק החליט הבן שאין הוא מספיק בקי בהלכות ארבעת המינים ועליו להכנס לבית המדרש ללמוד ולשנן את ההלכות. האם נאמר שאינו מקיים את מצות אביו?... אדרבה, הוא מקיים את המצוה בשלמותה והידורה, אילו לא היה עושה כן לא היה מקיים כלל מצות כיבוד אב.

כן הוא אצל יעקב, בלי ההכנה המיוחדת שהיתה דרושה לו אצל שם ועבר לא היה יכול לקיים ציווי של אביו ללכת לארצו וביתו של לבן.

בפרשת וישב כתוב “וַיִּשְׁרָאֵל אֶהָב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו כִּי בֶן זָקִינִים הוּא לוֹ” (ל”ז, ג). רש”י הביא: “ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה, כל מה שלמד משם ועבר מסר לו”.

וְאַתָּה יִדְעָתָן כִּי בְּכָל פְּחֵי עֲבֹדָתִי אֶת אֲבִיכֶן

(ל"א, ו) - **ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים - סיפור**

בעיר צפת תבנה ותכונן היה גביר גדול, וה' ברכו בבית יחידה כלילת המעלות, נבונה, משכילה ובעלת חן ובעלת מידות תרומיות. כשהגיעה לפרקה (להשתדך), אביה ביקש למצוא בעבורה עלם כליל המעלות, תלמיד חכם ירא שמים, ממשפחה מיוחסת ועשירה, וכזה טרם מצא.

לילה אחד חלמה הנערה שזקנה הצדיק בא ואומר לה: "בתי, דעי, כי בן זוגך הוא שוליית הקצבים, המביא לכם את הבשר". הנערה ניעורה משנתה בבהלה ואמרה בבעתה: "אך חלום הוא, והחלומות - שוא ידברו!"

נרדמה שוב, ולפנות בוקר שב החלום ופקדה, ובלילה שלאחריו שב זקנה והופיע בחלומה והנה פניו זועפות. אמר לה: "מתעלמת את מדבריי, בחושבך שאין בחלומך ממש? הנני להוכיח לך שהחלום אמת הוא!" ובאמרו זאת, אחז בזרועה וצבטה.

הנערה ניעורה בבהלה, וזרועה כואבת. בבוקר הכחיל מקום הצביטה, אז ידעה כי לא חלום ריק חלמה. היא התחילה לחקור אחר שוליית הקצבים, וגילתה כי אביו מת חודשים מספר בטרם נולד ואמו מתה בשעת לדתה אותו... אסופי היה הנער מקטנותו, לא נשלח לבית הספר לקנות תורה, לא קרא ולא שנה. בור ועם הארץ, חסר כל.

נפל לבה בקרבה ואמרה לנפשה: "אוי לי מזקני, ואוי לי מאב..." מה עשתה? הלכה לאיטליז להזמין בשר, וסבבה את השיחה על השוליה, "מדוע לבוש הוא קרעים"? שאלה. "מדוע מכוסה הוא שחין אבעבועות"? "יתום הנער וחסר כל", ענה הקצב. "כאן משתכר הוא בקושי למחייתו, ואין דואג לו!"

"גדולה מצות צדקה", אמרה הנערה, ונתנה לקצב סכום הגון, "אנא קחהו לרופאים שירפאוהו, קנה לו מלבושים הגונים והעלה את שכרו!" הסכים הקצב, ובתוך זמן קצר שונה מראה השוליה לחלוטין. חטטי האבעבועות נרפאו, שוב לא נראה כה רזה ושחוף, ובגדיו הלמוהו.

פנתה ואמרה לאביה: "אנא, תנני לשולית הקצב לאשה!" חרד הגביר חרדה גדולה וקרא: "השתבשה עלייך דעתך, להנשא לאסופי בן בלי בית, בן בלי שם"? אמרה: "אבא, יודעת אני כי הוא בן זוגי!" החליט האב כי רוח שטות נכנסה בבתו, הרי על כך אמרו חז"ל, שהנותן את בתו לעם הארץ, כאלו כופתה ומניחה לפני הארי!

האב כעס וזעם, האם קרסה והתעלפה, והבת פנתה לחדרה בכאב ובצער ונרדמה מתוך צערה. ובחלומה, שב זקנה והופיע, והזהירה לשמוע לקולו ולהינשא לשוליה, ולא - מרה תהא אחריתה! שקעה הנערה במרה שחרה, ולא קמה ממיטת חוליה. באותם הימים, הגיע לצפת הרב האר"י הקדוש זצ"ל.

הלכה אצלו אם-הנערה ושפכה על שולחנו סינר גדוש מטבעות זהב. אמרה: "בתי היחידה חולה, והרופאים אמרו נואש".

אמר האר"י ז"ל: "אין להרבות שיחה עם האשה. קראי לבעל! ויבוא אצלך". בא בעלה. אמר לו האר"י: "רצונך שבתך תבריא?"

- השיאה לנער העובד באיטליז. ראה הבעל כי איש אלוקים קדוש הוא, ואין נסתר מעיניו. והאר"י הקדוש המשיך ואמר: "דע לך, כי זהו מזלה מן השמים. אל תתנגד לו, ולא תסכן את בתך! תן עשרת אלפים דינרי זהב לבתך לנדונייתה ואני אסדר חופה וקידושין ואשמח חתן וכלה".

הסכים האב והודיע לבתו. זהרו עיניה, והבריאה מחוליה. ערכו את הנשואין בשמחה רבה כדת, והזוג חי באושר שנה תמימה. לתקופת הימים הרתה האשה, אך בהגיע עתה הקשתה בלדתה, ומתו היא ועובריה, ורבה תאניה ואניה.

ככלות שבעת ימי האבלות, נעורה בלב הגביר שנאה לחתנו האסופי, שולית הקצבים שהורם מאשפתות, ויאמר לו: "צא מביתי, ולך באשר תמצא!"

אמר הבעל השכול: "אלך באשר אלך, אך הבה לי את נדוניית אשתי". "לא תקבל פרוטה!" השיב אביה בהחלטיות. הבעל האבל עלה לבית דינו של מרן ה"בית יוסף" זצ"ל.

אמר לו מרן: "אמנם, הבעל יורש את אשתו מדין תורה, אך כבר תקנו חכמים שאינו יורשה, עד שיישב עמה לכל הפחות שלוש שנים. ולך, אפוא, מה אעשה, בני? יצא בפחי נפש והלך אל האר"י הקדוש להסיח צערו בפניו. שמע האר"י וניחמו כי הכל יבוא על מקומו בשלום. כשיצא מעם פניו, שלח האר"י לקרוא לאבי הבת. בא לפניו, ואמר לו האר"י ז"ל: "שב, הטה אוזנך ושמע סיפור מעשה שהיה: מעשה בשני שותפים שעבדו יחד באמת ובאמונה. לא הבריחו ולא העלימו אף לא שווה פרוטה. פעם אחת, נסע אחד מהם ליריד, והזדמנה לפניו עסקה נפלאה. קנה במחיר מציאה ומכר ברווח רב, והרוויח 20,000 זהובים ביממה. פחז עליו יצרו והעלים עסקה זו משותפו. לא זו בלבד, אלא שכשחזר לעירו - הודיע על פירוק השותפות... הוא סחר לבדו ב-20,000 זהובים, ומזלו האיר לו פנים. נותר שותפו בחוסר כל ומזלו ירד לדיוטה תחתונה. חג הפסח קרב ובא, ולא היתה לו פרוטה לפורטה. בא אצל חברו, שותפו לשעבר, וביקשו שיעניק לו נדבה, אך הלה הקשה את לבו והשיבו ריקם. משהפציר בו, גרשו מביתו בקלון ובבוז. נשברה רוחו ופנה לבית המדרש, פתח את ארון הקדש, השעין ראשו על ספר התורה ובכה בכי רב בנפש מרה ובלב דווי, עד שהתפלץ לבו ונפח את נשמתו, כרע - נפל לפני הארון. התעורר רעש גדול בשמים. אין לתאר את הרוגז על השותף הבוגד וחסר הלב שגזל את חברו, ביישו וירד לחיו, והוא האשם במותו!"

אמרו: שלושה סימנים באומה זו - **ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים**. ואם אין בו מידות אלו - הרי הוא מפושעי ישראל, שגיהנום כלה והם אינם כלים, יורדים לגיהנום ואינם עולים לעולם! באותו היום אחזו השבץ ומת, ונקברו שניהם ביום אחד. עלתה נשמת השותף למרום, ומלאכי חבלה קידמו את פניה לעשות בה משפט כתוב. באו אבותיו מן העולם העליון, והתחננו שיעיינו שוב בדינו. עיינו ומצאו שבמשך כל השנים כולן נשא ונתן באמונה, כיחש ולא רימה, זולת אותו מקרה שבו כשל, ויצרו הכריעו. יצא הפסק שיתגלגלו שניהם שוב לעולם הזה, והשותף ישיב בו לשותפו את חלקו, 10,000 דינרי זהב שעשקו. טענה מידת הדין: "אמנם בכך ישיב את חובו לשותפו, אבל במה יכפר על אותה שנה ומחצה מעת פירוק השותפות ועד למותו משרון לב בלא עת? שנה ומחצה שבה חשך עליו עולמו והלך מדחי אל דחי, ירד מרום עושרו לשפל המדרגה, חי חיי צער ועוני, בושה וכלימה"? עיינו בדינו והחליטו שתד נשמתו לעולם כבתם של עשירים נעלים, בת מושלמת וכלילת המעלות, ובהגיעה לפרקה, תינשא לעלם, שיהיה גלגולו של השותף הנגזל. עשרת אלפי זהובים יושבו לו כדמי נדוניה, והשנה ומחצה של צער ועגמת נפש, יתכפרו בשנה ומחצה של אושר שהם יחיו יחדיו. מן השמים גילו לי כל זאת, ופעלתי לזווגם. ועתה, אם חפץ אתה לגרום אושר לנשמת בתך, תן לנער את 10,000 זהובים של נדונייתה. כי אם היית רואה את צערה במרום, לא היית ממתין ולו רגע אחד! מיהר העשיר וביקש את סליחת חתנו ונתן לו את דמי הנדוניה במלואם. לאחר מכן השיאו לבת אחותו, ודאג לכל מחסורם. חי באושר ועושר, ובתם שנולדה - נקראה על שם בת הגביר, ולא נמחה שמה מישראל.

[אבותינו ספרו לנו]

”וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֶאשֵׁיתוֹ וַיִּשְׁכַּח

בַּמָּקוֹם הַהוּא” (כ”ח, י”א) – סיפור

וברשי: ‘התחילו (האבנים) מריבות זו עם זו. זאת אומרת: עליי יניח צדיק את ראשו. וזאת אומרת: עלי יניח, מיד עשאו הקדוש ברוך הוא אבן אחת, וזהו שנאמר (פסוק י”ח) **‘וַיִּקַּח מֵאֲבֵנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׁם מֵרֶאשֵׁיתוֹ’.**

מספרים על הרבי רבי העשיל זצ”ל, שהיה שנון וחרף מאוד כבר בהיותו ילד קטן. משפחתו של הילד העשיל הייתה עניה, ולא תמיד היה לבני הבית מזון לשובע די צרכם.

יום אחד קנה אביו של העשיל הקטן שבעה תפוחים. ניחוחם הנפלא של התפוחים מילא את הבית הדל, והילד לא עמד בניסיון...

כאשר איש לא הבחין בו, לקח הילד הרעב תפוח אחד, ברך עליו ‘בורא פרי העץ’ ושהחיינו’. ואכל. הטעם היה נפלא! למחרת שוב נטל לו הילד תפוח ריחני, ואכל.

כך אכל במשך השבוע ששה מתוך שבעת התפוחים. בשבת, לאחר שסיימו את הסעודה, ביקש האב שיביאו את התפוחים לכבוד שבת קודש, אך למרבה ההפתעה, נמצא רק תפוח אחד...

האב, שפיקח היה, שיער את אשר אירע, ופנה אל העשיל: ‘מה אירע לששת התפוחים? כיצד נעלמו ואינם?’ - ‘אולי’, אמר העשיל הקטן והביט באביו בתמימות, ‘אולי בלילה היה ויכוח בין התפוחים, כוויכוח שהיה בין האבנים למראשותיו של יעקב אבינו. אולי כל אחד מהתפוחים אמר ‘עלי יברך אבא ברכת בורא פרי העץ ושהחיינו’. וכדי שלא תהיה מריבה, עשו שלום ביניהם, והפכו כולם לתפוח אחד, שעליו יברך אבא’.

חיך אביו של העשיל הקטן ואמר לבנו: ‘את האמת שנינו יודעים את האמת, אך לכבוד הפירוש הזה שפירשת - תצא עכשיו מהסיפור בשלום’... [להתעדן באהבתך]

בברכת התורה

”לְאָדָם מֵעֶרְכִּי לֵב וּמָה' סִמְנָה לְשׁוֹן” [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מור"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרה בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ”ל נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמחה: גורג”ל בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג”ל) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן ינו שמחה בת סרה: יפה נדרה בת נעמה: רוזה בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותן בת חביבה: האוהב (דייץ) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: גימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זוהבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדיד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה איליה לאה בת ציפורה רחל בת נווארה: חות בת לינה: טרית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בטות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עפרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראל מיר בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סהר בת שאני

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

”וַתֵּדַר שְׁנֵתִי מֵעֵינַי” (ל”א, מ’) – הצלה מעולם

האמת – סיפור מדהים

מעשה מדהים סיפר הרה”ג ר’ יצחק זילברשטיין שליט”א (ווי העמודים וחישוקיהם): את המעשה סיפר לי יהודי תושב אחד הקיבוצים בעוטף עזה; ‘חזרתי בתשובה לפני כמה שנים וזכיתי להיות צמוד למורי ורבי, אחד מצדיקי הדור (הרב זילברשטיין יודע את שמו). פניתי אל מורי ורבי ושאלתי אותו האם כדאי שאעזוב את הקיבוץ בו אני דר ואעבור למקום תורני יותר, על מנת לשמור על אורח חיים דתי, אך מורי ורבי הורה לי להמשיך לחיות ולגור בקיבוץ ולהמשיך לקדש שם ה’ שם.

חלפו השנים, מורי ורבי נפטר לבית עולמו ואני המשכתי בצוואתו ונשארתי בקיבוץ כדי לקדש את שם ה’. והנה, בליל שמחת תורה תשפ”ג אשר חל ביום שבת קודש, סיימתי את התפילה והסעודה ועליתי לישון. ואז אני חולם חלום משונה ויוצא דופן: בחלומי אני רואה בצורה ברורה את מורי ורבי עומד מולי ואומר לי: “קום מהר וקח את אשתך והילדים מהקיבוץ. יש סכנה גדולה. תצא מפה מהר!!”

התעוררתי מהחלום בבהלה וניסיתי להרגיע את עצמי שזה רק חלום. לקח לי כמה שניות להירדם שוב, אלא שאז מיד ברגע בו שקעתי בשינה, שוב אני רואה בצורה ברורה את מורי ורבי עם פנים רציניות: “אמרתי לך לקום מכאן מהר ולצאת במהירות, זה מקום סכנה. אני גרמתי לך להגיע לקיבוץ הזה, ואני מצווה אותך לצאת מכאן מיד”, הוא סיים את דבריו וממש ניסה לחנוק אותי בחלום, בכדי שאצא מפה.

התעוררתי מהחלום עם התחושה של החניקה, והבנתי שיש פה מסר מיוחד. אולם, עד שמחת תורה המצב הביטחוני היה רגוע במקומנו, ללא כל התראה או הרגשה שמשהו עומד להתרחש, אך הבנתי שבחלום כזה יש מסר אמיתי.

מבולבל ומוטרד החלטתי לעשות את הדבר הלא יאומן - הערתי את אשתי ואת הילדים, סיפרתי לאשתי על החלום, ולאחר התלבטות קשה החלטנו בלב כבד לנסוע בשבת כדי לציית לדברי הרב בחלום. בשעת לילה מאוחרת הגענו אל בני משפחה שהתגוררו הרחק מאזור עוטף עזה.

לאחר כמה שעות התעוררנו ושמענו בזעזוע את שמועות על הטבח הנורא שאירע בדרום ובקיבוץ שלנו. רוב החברים שלנו מהקיבוץ מתו על קידוש ה’ או נלקחו בשבי, ואנו יצאנו משם כמה שעות לפני. ממש הצלה של הרב מעולם האמת!

כעת, באתי לשאול את הרב האם נהגתי כדן והאם מותר היה לי לחלל שבת על סמך חלום שהרגשתי כי יש בו מסר אמיתי.

הרב זילברשטיין מאריך בסוגיה, ומציין את דברי רבנו החיד”א (שם הגדולים, מערכת גדולים, אות א’, סימן קצט) שם מובא מעשה דומה: “באחד הלילות נגלה אביו של הרא”ש (רבנו אשר) לאלמנתו בליל שבת קודש, והורה לה לברוח מהר מהעיר, מפני שמחר יגיעו רשעים ארורים שיהרגו את כל היהודים באותו מקום. רעייתו התעוררה מהחלום, צייתה לדברי בעלה הנפטר וברחה בעיצומו של יום השבת. אלא, אומר הרב זילברשטיין, אין הדבר דומה לסיפור שלנו, מפנה שהרא”ש התגלה לאשתו בהקיע, ובמקרה שלנו היהודי חלם את רבו בחלום בלבד, ולא ראינו שמותר לחלל שבת בעבור חלום.

ממשיך הרב זילברשטיין ואומר כי יש להתייעץ עם דעת תורה על כל חלום, אך הביא כמה מהפוסקים האומרים כי אם מתקיימים בחלום כמה סימנים, ניתן להבין כי החלום הוא חלום אמת, ואחד הסימנים הוא במקרה שהחלום נוגע אליו ומפחיד אותו, אין בו הגזמות, וכשנייעור מהחלום הוא נפעם ונבהל. בסוף דבריו, מכריע הרב כי לפי כל הסימנים שנתנו לנו רבותינו, החלום של אותו יהודי בקיבוץ היה חלום אמת, ולכן מדין ספק פיקוח נפש, חייב היה לקום ולברוח גם בשבת, וטוב עשה שנסע בשבת למקום מבטחים. פלא גדול! השגחה עליונה גם בשעת השינה!

[טוב לחסות בה!]